

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A Magyarországi Tanítóegyesületek Orsz. Szövetsége f. évi július hó 3-án tartandó közgyűlésének tárgysorozata.

Irta: Bertalan Vince.

A szövetség igazgatósága a pünkösdi hétfőn tartott ülésén nyílt színen kifejezést adván abbéli nézetének, hogy a kultuszminiszter nem illetékes a szövetséget eltiltani attól, hogy az iskolák államosításának, valamint a hittannak az iskolából való kiküszöbölésének kérdéseit ne tárgyalhassák: az államosítás kérdését a miniszter tiltó rendelete dacára a folyó évi július hó 3-ára összehívott szövetségtanács közgyűlési tárgysorozatába véve fel, napirendre tűzte ki.

Az igazgatóságnak eme határozata és azt követő tette nyílt ellenszegülés a közoktatásügyi kormányzat, az államhatalom képviselőjével szemben, aki a szövetség 23. §-ban foglalt ama rendelkezésére támaszkodva, amely szerint: «Felekezeti és nemzeti kérdések, továbbá politika és társadalmi pártügyek,

párttételék a Szövetségtanács közgyűlése elé nem hozhatók és ott nem tárgyalhatók» — a jelzett és elsőrendű politikai és felekezeti kérdéseknek a tanítói közgyűlések elé való vezérlését és ottan való tárgyalását megtiltotta.

Hiábavalónak bizonyult minden felszólamlás és tiltakozás, a szövetség igazgatósága megtagadta az engedelmisséget és azért is, mivel az alapszabályok 37. §-ában foglalt rendelkezés értelmében, ha a szövetség az alapszabá-

lyokban kitézött céloktól eltérne, a meghatározott eljárást nem követné: a magyar királyi kormány a szövetséget haladéktalanul felfüggesztheti és az elrendelt szabályos vizsgálat eredményéhez képest fel is oszthatja.

Érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy az iskolák államosítása kérdésnek jelzését azzal egészítették ki: *Népoktatási reformok*: az elemi

iskolák államosítása, ami így meg éppenséggel homlokegyenest ellentétbe jön az alapszabályok 2. §-a c) pontjában foglalt rendelkezéssel, amely azt mondja: fölkarolja a tanítószótag anépoktatásügy érdekeit; megvitatja a törvényhozásnak a népoktatásra s a tanítószótagra vonatkozó tervezeteit és intézkedéseit. Ami nyilvánvalóvá teszi, hogy a szóban forgó kérdésekhez csak akkor szólhat hozzá, ha a törvényhozásnak kész tervezete és intézkedése fekszik előtte. Ezidősekről ilyen reformtervezete és intézkedése a törvényhozásnak nincs!

Hogy a szövetség igazgatósága eleve mily állást foglal el a hozott határozaton kívül is, mi sem bizonyítja jobban, mint

az, hogy az iskolák államosítása kérdésének előadói tisztségével Dobó Sándort, a hajduböszörményi református iskola igazgató-tanítóját ruházta fel, aki az általa szerkesztett «Tanítók Lapja» mult évi harmincas számaiban a *kath. egyházi vagyon szekularizációjának jogosságát* iparkodván igazolni, a kath. egyházat oly vádakkal illette meg, amik egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak és amire csak a kath. egyház nemzeti tradicionális multját, jelenét, jövőjét tagadásba

Munkára kartársak

Üdülőházunk érdekében
100.000 sorsjegyet
Kell elhelyeznünk. 000

1 darab ára 1 korona

A pénz előzetes beküldése ellenében, vagy utólagos elszámolás kötelezettsége mellett sorsjegyeket barmányba is küld a 000

Kath. Tanítók Üdülőházának Sorsjátéka.

Iroda: Budapest, VIII. k., Szentkirályi-utca 30. sz.

vono és letörni kész vak elfogultság képes, ami Dobó Sándorban minden tekintetben megvan.

Dobó Sándornak az államosítási kérdés fejtegetésével való megbízatása bennfoglalja az ő abbeli irányzatát, amely készséggel szövetezik a társadalmi rend felforgatására törekvő radikális elemekkel, de legkivált azért, hogy egyébként mint hitű protestáns saját egyházának hatalmi felülemelkedését mozdítsa elő. Tehát nála az államosítás kérdése egyúttal hazánkban a protestantizmus hatalmi érdekeinek előbbreviteléből áll. Azért kívánja az államosítást, mert az államosítás kérdésének hátterében a magyar nemzeti népoktatásügy fejlesztésének hangzatos ürügye alatt a szekularizáció áll.

Akik nem hiszik el, azokat a Szövetség által a tanítók fizetése ügyében összehívott tanítói gyűlésben történt felszólamlásokra kell utalnom, ahol Czaban, Tuba — mindketten református vallású tanítók — nyíltan kifejezést adtak a kath. egyházi vagyon szekularizációs kívánásaihoz. Itt a kath. tanítókat nem engedték szóhoz jutni, mert a radikálisok lehurrogták és ahol a kath. papot denunciógúnyképeket függesztettek föl Pestvármegye székházának termében a karzatokra és amelyek ellen *Dobó Sándornak egyetlen egy elítélő vagy helytelenítő szava nem volt.*

A magyarországi kath. tanítóságnak kétszeres oka van tehát a Szövetségnek a közoktatásügyi miniszterrel és a tizenkettmillió katolikussal szembehelyezkedő engedetlen magatartása ellen tiltakozni és az illetékes tényezők előtt hangsúlyozni, hogy a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetségének a f. évi július hó 3-ik napjára összehívott közgyűlésének betiltása, valamint a szövetség működésének felfüggesztése alapszabályszerűen a nagyméltóságú közoktatásügyi miniszter urnak sürgős intézkedését képezi, tisztelettel hozzátevének még azt is, hogy az iskolák államosítása kérdésének a Szövetség által illetéktelenül való felszínre tartása, csak rövid időre való elodázása a *hittannak* az iskolából való kiküszöbölését tárgyaló kérdésének a további tárgysorozatba való felvételére, mert ezt végleg nem ejtették el, egyelőre hallgatolag amattól tevénytől függővé.

A Tanügyi Tanács tételeinek megvitatása.

A dunaföldvári rom. kath. esperesi kerület tanítói f. évi május 11-én tartották rendes tavaszi közgyűlésüket és ott az «Országos Katholikus Tanügyi Tanács» által kitűzött tételei közül Salamon Márton dunaföldvári tanító «Az egységes tanítói fizetés és a

tanítói nyugdíjtörvény revíziója»-ról és «A világbéke eszméje és a népiskola» című tételről nyújtott be indítványt; a köri gyűlés mindkét tétel eszméjét elfogadva, határozattal emelte.

I.

Az 1910. évi XVI. t.-c. a tanítói fizetéseket rendezte; be kell ismernünk, hogy ez a fizetésrendezés óriási haladást jelent a multtal szemben, de mégsem elégítheti ki a nem állami, főleg a hitvallásos tanítók igényeit mindenben. Tudjuk és érezzük ezt mindnyájan. A tettek mezejére kell tehát lépniük, meg kell ragadnunk minden alkalmat, hogy e törvény jogos igényeinknek megfelelőleg módosítsuk. Mivel a fizetésrendezés irányában a mélyen tisztelt köri gyűlés a mult évi gyűlésen elfogadott egy szakértelmi és kimerítő indítványt, én a nyugdíjkérdés revíziójához kívánok hozzászólni, illetve e tárgyban indítványt tenni.

A nyugdíjkérdés nagyon életbevágó kérdés, mert ha a fizetésrendezés biztosítja is jelenünket, a nyugdíj az, ami a jövőt, a tanítói családok nyomor nélküli megélhetését biztosítja akkor, mikor már a kereső családfő megszűnt élni. Tudjuk, hogy a tanügyi kormányal megvan a szándék, hogy a most jelenben meglévő nyugdíjtörvényt átalakítsa s ez a közel jövőben várható is. Épen azért kívánatos saját jól felfogott érdekünkben, hogy a tanítók egyeteme minél előbb megnyilatkozzék e kérdésben oly módon, hogy a tanítói gyűlések e kérdést napirendre tűzzék ki, minden oldalról megvitassák és helyes világításban lehetőleg egyöntetűen állítsák az illetékes fórum elé kívánásaink lényegét. Azért örömmel kell fogadnunk azt, hogy az «Orsz. Kath. Tanítói Tanács» elnöksége az összes tanítóegyesületeknek tárgyalásra ajánlotta ezt a fontos kérdést a fizetésrendezéssel kapcsolatban.

Midőn a kérdéshez hozzá akarok szólni, az az elv vezet, hogy ne csigázzuk fel túlságig az igényeket és ne tűzzünk magunk elé elérhetetlen terveket, de azokat a lényeges módosításokat, amelyek nélkül nyugdíjtörvényünk a tanítóságra nézve nemcsak kielégítő, hanem hátrányos is, a legnagyobb erővel érvényre juttatni törekedjünk.

Az alábbi pontokban sorolom fel indítványomat.

1. A tanítói nyugdíjalapnak állapotáról minden ötödik évben mérleg adandó ki, melyet minden tanügyi lap közölni tartozik.

2. A szolgálati évek száma maradjon — a fizetés-emelkedésnek alapját is képező — eddigi 40 év, mely után tekintet nélkül egészségi állapotára, minden tanító nyugdíjaztassék.

Azonban mivel tapasztalati tények mutatják, hogy 40 éves szolgálati időt a tanítóságnak aránylag kevés százaléka érheti el, a tanítói nyugdíjtörvény idevonatkozó szakasza akként lenne módosítandó, hogy az a tanító, aki 35 évi munka után munkaképtelenné válik, nem az éveinek megfelelő 90%-kal, hanem azon időpontban élvezett teljes fizetésével nyugdíjaztassék. Viszont joga legyen minden taní-

Már megjelent a kath. iskolák 1914/15. évi tankönyvjegyzéke

s Kartársainknak

Kívánatra megküldi a

Szent-István-Társulat.

tónak minden orvosi vizsgálat nélkül is már a 35-ik évi szolgálata után nyugdíjba menni, de ez esetben csupán a megfelelő 90%-kal.

3. 5—10 évi vagy 5 évnél kevesebb szolgálat után kapja a tanító teljes munkaképtelenség esetén 40%-át a fizetésének, mint az állami tisztviselők.

4. Az 1891. ny. t. 43. §-a, mely az özvegyek évi segélyét az elhalt férj nyugdíjba beszámítható fizetésének 1200 koronáig ennek 50%-ában, az 1200 koronát meghaladó rész után pedig 20%-ban állapítja meg, akként módosítandó, hogy az özvegyi segély az elhalt férj nyugdíjba beszámítható teljes fizetésének 50%-ában legyen megállapítva.

5. Az özvegy évi segélypénze ne legyen elveszítendő abban az esetben, ha a férj az 1868: XXVIII. t.-c. 138. §-a értelmében elveszti nyugdíjogosultságát. Mert ha az 1875: XXXII. t.-c. 16. §-a, melyet az 1891. évi XXXVI. t.-c. nyugdíjtörvény érvényben hagyott — mely az özvegyi segély elvesztését kimondja — érvényben marad, a tanító családja saját hibáján kívül nyomorba taszítatik.

6. A tanítóknak az 1913. évi XVI. t.-c.-ben biztosított lakbére úgy a nyugdíjazásnál, mint az özvegyi segélypénz kiszabásánál a fizetésbe be tudassék, illetve a teljes nyugdíj és az özvegyi segély ennek hozzáadásával állapíttassék meg.

7. A tanítói nyugdíjba számíttassanak be az állandó fizetés jellegű bírói tiszteletdíjak, mint az ismétlő-gazdasági, iparos- és kereskedő-tanonciskolai fizetések stb.

8. Nyugdíjigényemelésnél a tanító fizesse a különbózatnak az 50%-a helyett 33%-át.

9. A tanító évi 2% helyett illetményei után 1 és 1/2%-ot fizessen a nyugdíjintézetnek.

10. Minden oklevéllel bírói rendes tanító a nyugdíjgyesületbe felveendő, mielőtt működését megkezdte, vagy pedig hivatalos esküjét letette.

II.

A világbéke eszméje és a népiskola.

Az «Országos Katholikus Tanügyi Tanács» azon tételi között, melyeket a tanítóegyesületeknek megvitásra ajánl, helyet foglal «A világbéke eszméje és a népiskola».

A «tulajdon» képezi alapját az emberi szorgalomnak, munkaösztönnek s több lelki jeles tulajdonságnak, miáltal a haladásnak egyik tényezőjévé válik. De ez a szülőoka egyszersmind az anyagi érdek ellentétének is. A maguk végokaiban az anyagi érdekellentétre vezethetők vissza legnagyobb-részt azok az adáz tusák, azok a véres harcok, amelyeket Káin idejétől a legutóbbi Balkán-háborúig a világtörténelem feltüntet. Kétezer éve már annak, hogy a fenséges keresztény kultusz, a minden embert átölelő felebaráti szeretet magasztos tanának hirdetésével a béke apostola, de még mindeddig nem tudott e magasztos eszme oly mélyen beplántálódni a népek szívébe, hogy belőle a világbéke olajfája nőhetett volna ki.

Az emberiség mai magas fejlődése mellett is, amelyhez méltóbb lenne szellemi fegyverekkel elődönteni a felmerült ellentéteket, még mindig megjelenik a háború réme, hogy tovább írja a véres krónikát, melyet Káin kezdett meg. De vannak örvendetes jelek, amelyek a változás csiráját engedik reményleni, amelyből kinő a magasztos eszme, hogy elfoglalja uralmát a társadalom szellemében. E kedvező jelek legfontosabbja az, hogy a mostani kor nagy emberei a világbéke eszméjét a magas színvonalú kongresszusokon állandóan felszínen tartják s annak érdekében az irodalom terén küzdenek. Nekünk is, mint tanítóknak, az iskola legalacsonyabb fokától a legfelsőbbig a világbéke eszméjét be kell önteni a növekvő tanulóknak lelkébe. Kell is ezt tennünk már az elemi iskolában, mert a szenge lelkekbe hintett mag jó talajra talál és e tekintetben a kath. iskoláknak kell előljárnia, mert hisz a keresztény kultusz a felebaráti szeretet legméltóbb képviselője.

Állandóan felszínen kell e kérdést tartanunk.

Erre vonatkozik indítványom, mely abban áll:

A világbéke magasztos eszméjét alkalmas, a tanulók által megérthető módon, évenként egyszer magyarázzuk meg a gyermeksergeknek és pedig leg-helyesebben tehetnők ezt május 18-án, úgyis mint «Béke-napon», a «Madarak és Fák» ünnepével összekapcsolva, mikor a madarak és növények békés világába vezetjük gyermekeinket. Itt a szabad természet ölen fogékonyabb a lélek a magasabb eszmék iránt, maradandóbb benyomást gyakorol s a világbéke magasztos eszméje a jövő nemzedékben mindinkább erősödik.

K. m. f.

Salamon Márton
indítványozó és az es-
peresi kerület jegyzője.

Dr. Onczay Géza,
Dunaújföldvári egyház
ker. esperese.

*

A «Pozsony-vidéki római katolikus népnevelők egyesülete» folyó évi május hó 28-án tartotta rendes közgyűlését, melyen megvitatta a Katholikus Tanügyi Tanács által kitűzött «Az egységes tanítói fizetés és a tanítói nyugdíjtörvény revíziója» című tételt s róla a következő határozati javaslatot hozta:

A hitfelekezeti tanítók nem nyugodhatnak meg a fizetési törvény rendelkezéseiben. Egyenlő munkáért egyenlő díjazást kérünk, úgy fizetés, mint lakbér tekintetében. A családi pótlék minden családos tanítónak kiutalandó. Az 1893. év előtti évek vagy beszámítandók, vagy pedig az azokért járó kárpótlás mielőbb megadandó. A kántori fizetés teljesen elkülönítendő. A tanítónok kezdőfizetésbeli ideje meg rövidítendő.

Az 1907. évi XXVII. t.-c. életbeléptetésekor a kormány az államsegély kiutalásánál nem vette számításba a városi tanítók több fizetését, ugyanily elbánást kívánunk az 1913. évi XVI. t.-c. fizetéskiegészítés kiutalványozása körül is.

A Pozsony-vidéki római katolikus népnevelők egyesülete kéri a Katholikus Tanügyi Tanácsot,

Ember Károly

elemi iskolai tankönyvei.

Kiadta a Szent-István-Társulat.

A magyar nyelv és fogalmazás kézikönyve.

A II. osztály számára, ára 20 fill.
A III. « « « 28 «
A IV. « « « 32 «
Az V—VI. o. « « 32 «

Kath. falusi iskolások olvasó- és tankönyve.

Egy kötetben, III—VI. osztályok számára, ára ... K 1—
Két kötetben, a III—IV. osztályok számára, ára ... K 1—80
Az V—VI. oszt. sz., ára « 1—

szorgalmazza minél sűrűbben a nyugdíjtörvény revideálását, egyben egész terjedelmében elfogadja azt a memorandumot, melyet a Tanács a nyugdíjtörvény módosítása tárgyában a miniszter asztalára helyezett.

Pozsony, 1914. június 12.

Stefanek Ferenc
egyes. jegyző.

A Gyula-vidéki Róm. Kath. Tanítóegyesület a folyó évi május hó 13-án tartott közgyűlésén tárgyalta a megvitatásra kitűzött tíz tétel közül a 2., 3., 5., 6. és 9. sz. kérdéseket, amelyekre vonatkozó határozati javaslatokat a következőkben bátorkodunk beértesíteni:

Ad 2. A: elemi iskolai tanítási terv revíziójának elvei. A róm. kath. népiskolák tanterve a művészi tárgyak anyagából túlsokat ölel fel, ezért szükségesnek tartja ezeknek a tárgyaknak anyagát a terv revíziója alkalmával a nevelési viszonyainknak megfelelően tetemesen redukálni.

Ad 3a.

Határozati javaslat.

a nem állami tanítók fizetésrendezésének sérelméről.

1. Teljesen egyenlő kezdőfizetés mellett épen úgy beszámíttassanak a nem állami tanítónak az 1893. év előtt eltöltött évek, amint az állami tanítónak teljesen beszámíttatnak az államnál eltöltött évek. Annál inkább kérjük ezt, mert az ugyanazon törvénnyel eltörölt korpótlék hiányával a fizetésben nyílt nagy visszaesés mutatkozik.

2. Teljesen egyenlővé tétessenek az állami és nem állami tanítók előléptetési időpontjai s amint az államiak, úgy a nem államiak is a III. fizetési osztály minden fokozatába 4—4 évenként léptessenek elő, mert csak így érhető el, hogy 35 évi szolgálattal az ország minden tanítója elérje a legnagyobb fizetést.

3. A lakbérkülönbség teljesen eltöröltessék, illetve kimondassék az, hogy minden nem állami iskola tanítója annyi lakbért élvez, mint az ugyanazon lakbérosztályba sorozott állami tanító s ezen lakbér előléptetés alkalmával az államiakéhoz hasonlóan emelkedjék.

4. A családpótléka nem állami tanítónak is megadassék azon kulcs szerint, amely szerint abban az államiak részesülnek.

5. A törvény által biztosított, de újabban eltörölt személyi pótlék visszaállítandó, hogy az ifjabb nemzedék lassá, miszerint a kiváló érdemeket szerzett tanítókat az állam megbecsüli s érdemeik elismerésül őket fizetés természetével bíró jutalomban részesíti.

6. Ezen kérelmek teljesítésére az iskolafenntartók köteleztessenek. Azon iskolafenntartóknak pedig, kik beigazolt szegénységük mellett eddig is államszolgálatot vettek igénybe, ezen beigazolt szegénységük tovább is elfogadtassék s így ezen szükséges összeg tanítóiknak további államszolgálat alakjában biztosítassék.

Ad 3b.

Határozati javaslat

az országos tanítói nyugdíjtörvény revíziójáról.

1. Minden tanító köteles tagja legyen a nyugdíjintézetnek s a tanító maga jelentkezék, hogy szolgálatának első évében érdeklődjék a nyugdíjügy iránt.

2. A magániskolák tanítói szintén kötelezett tagjai legyenek a nyugdíjintézetnek s fenntartói köteleztessenek az évi hozzájárulásra.

3. A szolgálati idő az esküdtétel napjától számíttassék.

4. A teljes nyugdíjra jogosító szolgálati idő a 40 évről a 35-re szállíttassék le.

5. Nyugdíjazásnál a csonka év ne üttessék le, hanem a 6 hónál több szolgálati idő egész évnek számíttassék, a 6 hónál kevesebb idő elhagyassék.

6. A tanító nyugdíjkapessége 5. szolgálati évvel kezdődjék, és pedig az utolsó fizetésnek 40%-val, tiz év után 50% s így tovább évenként 2% emelkedés.

7. A fizetendő évi járuléka a kezdőfizetés után 5% legyen; az előléptetéseknél a mostani igazságtalan 50% helyett csak 30% legyen, az évi hozzájárulás 11% legyen, mint az állami alkalmazottaknál.

8. A nyugdíjjaruléka hónaponként vonassék le, nem egyszerre az év első hónapjaiban.

9. Az állam is emelje fel az ő évi 300.000 korona szubvencióját legalább kétannyira.

10. Tízévi szolgálat után önhibáján kívül származó munkaképtelenség esetén 60%-ot kapjon a tanító.

11. A tanító kérelmére a nyugdíj megváltható legyen, ha a nyugdíjas minden igényéről lemond s egészségi viszonyaihoz s korához mért valószínű élettartamát hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolja.

12. A tanító lakbérnyugdíjat is kapjon. Ez okból létesítendő az orsz. nyugdíjintézet kebelében egy lakbérpótlóintézmény.

13. A lakbérnyugdíj ne a lakbér után, hanem a nyugdíj után állapíttassék meg s a fizetésnek 1/5-része legyen.

14. A lakbérnyugdíj illetéke a rendes nyugdíj kulcsa szerint állapítandó meg.

15. A kántortanítók illetményei különíttessenek el s még az alapfizetésbe se legyen beszámítható.

16. A végkielégítés 5 évig egyévi fizetés, 5—10 évig kétévi fizetés legyen.

17. A nőtanítók is minden tekintetben egyenlő elbánásban részesíttessenek a férfiakkal s mindenre igényt tarthat, ha férje életben van is.

18. A tanító feleségének özvegyi ellátása férje fizetésének 50% legyen, de 1000 koronánál kevesebb nem lehet.

19. Az özvegy akkor is nyugdíjjogosult legyen, ha férjével legalább 3 hóig érvényes házasságban élt.

20. Az árvák nevelési pótléka ne az özvegyi nyugdíjnak 1/6, hanem 1/5 legyen. A teljesen árvák még ezenfelül 100 koronát kapjanak.

GYŐRFFY JÁNOS mintegy száz kötetnyi

elemi iskolai tankönyveit, segédkönyveit magában foglaló jegyzékét

ingyen küldi meg a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

21. A fiúk és leányok a nevelési járulékot 24 éves korukig kapják. Ha a leány férjhez megy, az ellátás megszűnik.

22. A nyomorék vagy elmebajos árva halála napjáig menedékházban vagy kórházban látandó el.

23. Az özvegyi ellátássemmi körülmények között le nem foglalható.

24. Minden tanító fizetése arányában temetési járulékból részesítendő.

25. A temetési járulék a nyugdíjba beszámítható fizetésének $\frac{1}{5}$ része legyen.

26. A megalkotandó nyugdíjtörvény az állami tisztviselők nyugdíját meghatározó 1912. évi VI. törvény cikk alapján alkottassék meg.

27. A tanítói nyugdíj kezelésénél tanítók alkalmaztassanak.

28. A nyugdíjkezelő személyzet fizetése ne a nyugdíjalapot, hanem az állampénztárt terhelje, szintűgy a tanítói árvaházak személyzetének fizetése is.

29. A nyugdíjalap számát felülvizsgáló-bizottság felelősséget tanítókból álljon.

Ad 5. A népiskolai olvasókönyv és a reáltárgyak oktatása.

Készíttessék külön olvasókönyv az osztott városi és osztatlan falusi iskolák számára. A városi iskolák számára készíttendő olvasókönyvben oktató, szív- és erkölcsnemesítő, mulatságos és a gyermeki lelket gyönyörködtető, az olvasás és tudás vágyát ingerlő olvasmányok legyenek, mert ezekben az iskolákban a reáltárgyakat úgyis külön kézi könyvből tanítják; az osztatlan és falusi iskolák számára maradhatnak a jelenlegi könyvek némi javítással.

Ad 6. Mik a teendőnk arra nézve, hogy a népiskola minden növendéke elvégezze a VI. osztályt?

Első teendő a család és a tanító vagyoni helyzetének javítása ugyanmilyre, hogy a teljesen vagyontalan, tehát csak a szülők napi munkájából fenntartott család áldatlan anyagi viszonyai miatt ne vonja el a gyermeket az iskolától, szaporítván ezzel is az igazolatlan mulasztásokat, továbbá, hogy alkalmá nyiljék a szülőnek is arra, hogy a gyermek otthoni tevékenységét figyelve ösztönözze azt az iskolában tanultak szorgalmas ismétlésére, feladatainak elvégzésére stb.-re. Ugyszintén a tanító vagyoni helyzetét javítani úgyanmilyre, hogy a tanítás ideje alatt ne a lét-fenntartásokozta gondterhelt fővel kelljen dolgoznia, arra gondolván, hogy a következő szabad időt hány helyen kell mellékjövedelem miatt töltenie s mit kell ott tennie, hanem ellenkezőleg a szabad-idejének egyrészt is önképzésre fordíthassa és a tanításra való előkészületekkel tölthesse.

Második teendő a gyorsabb menetű beiskolázás. Ez legkönnyebben a tankötelesek augusztusi összeírásával érhető el, mikor is szeptember 1-én tudjuk azt, hogy kiknek kell beiratkozniok, 4. illetve 7. napján az iskolában megjelenniök s akik ezután elmaradtak 15-ig, a törvény kényszerítő erejével az osztályban lehetnek. Kültelki iskoláknál október 1-ére ugyanez az eredmény érhető el.

Harmadik — legfontosabb teendő — a minden-

kire kötelező óvodáztatással arról gondoskodni, hogy úgy a gyermekben, mint egymás között bizonyos fokú értelmi és érzelmi harmónia jöjjön létre. Legyen már az óvoda hivatása alélekbe beoltani a pontosság, rend, szorgalom erényeit, játék, mesefűzés, verselés keretében a nemes érzelmek felkeltése, újtásként pedig szemlélődésből származó gondolatkeltés, irányítás, azoknak kifejezése, cselekvésre ösztönzés és az ehhez szükséges akaraterő megszilárdítása. Ezen előkészületek tökéletessé tehetik az iskolai fegyelműzést, ugyszintén hittan, nemzeti élet ideális tárgyai, természeti ismeretek, egészségügyi közlemények, gazdasági tudnivalók elsajátítása könnyebbe volna tehető s örökre maradandó nyomokat hagynia a lélekben. E tárgyaknál szinte lehetetlennek látszik az elmaradás. Mindebből következik, hogy a reáliak, számtan, mértan tanítására előgy a tanító, mint tanítvány részéről több szellemi erő maradna fenn s így intenzivebb kihatással lehetne minden gyermekre a tanító oktatása.

Ha ezek után is nagy lenne az elmaradottak száma, úgy minden 6 osztály mellé 1 kiségitőosztály felállításával segíthetnénk. E kérdés a tanítóképzés refomjával könnyen válhatik megoldhatóvá, ha a kiségitőosztály az oklevél elnyerése előtt, ide gyakorlati évre kiküldött jelöltben tanerőt nyerne. Ezen osztály létszáma 20—25-re emelkedhetik azokkal, akik 3—4 heti betegség után képtelenek a haladókkal tartani.

Végül szükséges a Tanterv minden intenciójának végrehajtása.

Ad 9. Miként szerezhethet érvényt a tanító a közéletben a keresztény elveknek?

Vallja meg a kath. tanító hitét minden körülmények között a krisztusi lélek büszke öntudatával. Hirdesse a krisztusi elveket magánéletében, családi és társadalmi életében lélekemelő példájával. Vegyen tevékeny részt a kath. ifjúsági egyesületek, kath. körök, kath. népszövetség és ker. munkásegysületek vezetésében. Törekedjék híveket szerezni minden krisztusi szellemben mozgó, jótékony és közzgazdasági intézménynek. Viszont a hitvalló és igaz magyar lélek bátorságával világosítson föl mindenkit a vallásellenes áramlatok káros voltáról, minden befolyását használja föl az egyházellenes társulatok háttérbe szorítására.

Az örök jutalom mellé — amelyért tulajdonképen egyedül érdemes a vázolt nagy harcot egy egész életen át végigküzdeni — tehát a túlvilági jutalmak ígérete mellé sorozzunk némi földi jutalmat, mely az égi bérnek, az örök isteni elismerésnek előhírnöke, előize legyen. Hiszen maga a Szentírás is azt hirdeti, a földi jutalomra vonatkozólag, hogy «méltó a munkás az ő bérére».

Kívánatos lenne tehát, hogy azok a tanítók, akik a krisztusi elveket a közéletben diadalra juttatják, némi jutalomban részesüljenek. Kérjük tehát a ft. egyházmegyei hatóságokat, tegyék az ilyenmü jutalomdíjak megvalósítását egyházmegyéikben lehetővé, hívjuk föl a nemes lelkek figyelmét arra, hogy

DREISZIGER FERENC népiskolai vezérkönyveit egyetlen tanító sem nélkülözheti! Tájékoztatót ad a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT IRODALMI ÉRTESÍTŐJÉNEK 4. száma.

hasznosító célú alapítványok megteremtésével a nemes versenyt a kath. tanítók közt sikeresen fel lehetne költetni.

Ezek betérjesztése mellett maradunk Gyula, 1914. június 1.

Dundler Ferenc, jegyző. kiváló tisztelettel dr. Lindenberger János, apatplébános, elnök.

TÁRCA.

Garay János szobránál.*

Szekszárd, 1914. július 6.

...S zengett a dal a magyar Helikonban,
Tilinkos csalogányt versenyre hiva...
Dalos rigók szíve ijedve dobban,
S hallgatva némul el a kis pacsirta:
Vajjon ki az? Ki zeng dalt nála jobban?
Ki az, ki őt a versenyben lebirta?...
S a kürtös echo fent a honi bérce
Susogva szólt: Hallgass most hangos ércem...

Zengett a dal szelid melódiákban,
Szívöljött érzés szívekhez talált; —
A két árvaról búsan bűgva, lágyan...
S fennen magasztalón — László királyt,
Bohókás Hary Jánosról vidáman,
És a magyar hőlgyekhez intve szállt...
S mint ég-zengés, szívek s vesékbe tépve,
Harsogva zúg fel kemény Kont beszéde...

Zengett a dal csengőn; volt tárgya bőven:
Hit, hazafiság, emberszeretet,
Hitvesi hűség, szűz erény a nőben,
Hősök tusája, nagy, vitézi tett...
Érzés a szívben, gondolat a főben:
Ez volt, miről a dalnok zenghetett
És volt hol álmát méla dalba szője:
Im áll ma is Tihanynak bértezője...

De rég volt ez! — És ma? — Szívem sajog!
Panasszal jöttem hozzád, Garay...
Ó, zengnek még ma is magyar dalok,
Csengő bongasukat még hallani...
De mind Nyugat virányin andalog;
Ledér világfi-dalnok a mai,
Formába nyers szót gyúr csak hidegen:
Az én lelkemnek e dal idegen!...

Szekszárd jeles szülötte, Garay,
Hozzad síró panasszal jöttem én!
Hová sülyedt a dalnok, a mai! — —
A rút a szép ma, és a bűn: erény...

* A kedves, meleghangú, remek költeményt írta és a pécségyházmegyei tanítóegyesület közgyűlése alkalmából a Garay-szobor megkoszorúzásánál elmondja: Bodonyi Nándor.

Arcpírulás zengését hallani:
Dala sivar, parázna költemény, — —
Szatir-üvöltés, mely a csend-teli
Békés berkek nyugalmát fölveri...

Mert míg lantját zajongva pengeti,
Lelkes tárgya a házasságtörés...
Barom az ember, nem ember, neki:
Embernek lenni: ez neki kevés!
Az elbukást dicsérve hirdeti,
Költészete: gyermek kezébe kés! —
Fertőző kör csirája szelbe szórva,
Melytől az ártatlant az Isten óvja!

Eszményiség: hit, hazaszeretet,
Előtte ismeretlen fogalom.
A perditákról zeng ő éneket
S Hunniá tapsol e silány dalon...
De gyászol a négy folyamtól szegett
Tér s a kereszttel a harmas halom...
S a jobbák, kik még eszménynt hevülnek,
Jó dalnokunk, ma is körödbe gyűlnek...

Mi vagyunk itt, Szekszárd jeles szülötte:
Tolnának s Baranyának mesteri!
Szívünket még ma is elbűvölöd te:
Nincs, ki lantját nálad szebben veri!
Fényt árasztasz ma is a honi földre,
Nemes dalod az Eszménynt hirdeti...
Eszményiség: ez volt irányod, utad:
Fogadd ezért szívünket s — koszorunkat.

...A lelkem elmereng Sárköz terén,
Amelyhez gyermek-émlék fűzi multam;
S e városon a Bartina tövén,
Hol ma dalt zengek ifjú kedvre gyűltan,
Szülötti közt hitvesre letem én, —
S magyar szót itt a Sárközben tanultam...
Ó áldott föld, mely halmon, sík terén
Magyar dalt, szép asszonyt s jó bort terem...

Légy áldott Szekszárdom, ki a hazának
Egy Garayt s nekem hitvest adál...
Szívem hozzád ma is vidulva szállhat:
Egy régi hű barátot is talál...
Magyar tanítók! Szekszárd nagy fiának
Hódolva itt, hol érc-alakja áll:
Zengje magasztalón őt énekünk
S költészete szabjon irányt nekünk.

Emlékezzünk!

— Így hát megegyeztünk, kedves Bunkóczy uram — szólt Bercsenyi Miklós Bunkóczy Mártonhoz, ezzel nagyot csavarintott vastag bajuszán s meglepégedetten mosolygott.
Arról volt szó, hogy Lackó fiacskája már hateves lett.

Anyjuk elhalt, neki temérdek dolga volt gazdaságában, hivatalában.

Öveges Kálmánnak Hangutánzó ABC, képekkel. Ára 60 fillér.
eddig a következő elemi isk. Magyar olvasókönyv II. oszt. sz. Ára 52 f.
olvasókönyvei jelentek meg a " " III. " " " 64 f.
Szent-István-Társulatnál: " " IV. " " " 80 f.

Ez időben ugyanis tartományi főhadbiztos volt, nem ért rá gyermekei nevelésére.

A kis Zsuzskát már három éves korában a legjobb hírben álló pozsonyi Orsolya-szüzek gondviselése alá adta.

Lackó fiának pedig nevelőt szerzett Bunkóczy Márton személyében, aki nyitrai megyei származású, jó latinságú, családos ember volt.

E megegyezés eredménye az itt következő szerződés: *Par Conventiois Martini Bunkóczy. Anno 1696 die 1. X-bris. Kezdődik esztendeje Bunkóczy Márton, Lackó Fiam praejectussának, kinek leszen fizetése esztendő által.: száz rhénes forint készpénze, évenként 8 rőf selyemposztó ruházatára rőfjét hat forintjával számítva, asztala tisztességes az Úrjával, magunk jelenlétekor pengig velünk együtt. Melyért ő Kglme is tartozik maga praejectussi hivataljában hiven és szorgalmasan eljárni, az Fiamra és annak tanulásra, s minden jó erkölcsökben s isteni félelemben való nevelésére szorgalmas gondot viselni. Datum in Castello Brünocz die et Anno ut supra. G. Bercsényi Miklós m. p. P. H.*

***

1704. elején Bercsényi Nagyszombatba érkezett.

Kedves emlékek elevenedtek föl lelkében; valamikor ő maga is a nagyszombati egyetem növendéke volt.

A kuruc szellem felébredésével kapcsolatban kérték tőle, hogy a nagyszombati egyetem tanárait, kik jezsuiták voltak, küldje haza, mert hogy azok jórésben idegen származásúak voltak. Az egyetem hallgatói pedig küldöttséget menesztettek hozzá, hogy ők bizony tovább nem törik fejüket holmi szellemi dolgokkal, adasson nekik puskát, kardot.

— Majd adok én nektek virgácsot, azt is dupla mogyoróvesszőből — felelte bosszankodva a kuruc fővezér — van elég szegény legény a hadsereg számára, a hazának pedig szüksége van tanult, képzett férfiakra; vissza csak az iskola padjaiba.

Úgy egyenlített ki a vitás dolgot, hogy az egyetem idegen származású tanárait elbocsájtotta.

A nagyságos fejedelem is általában nagyon szerette az iskolákat; a podolini piaristákat bőkezűen támogatta.

Vak Bottyán a nyitrai gimnáziumban tett gazdag alapítványt; hajdanában innen szökött meg a végbeli csapatokhoz.

Károlyi Sándor a nagykarolyi kegyesrendiek gimnáziumának lett fundatora.

Bártfa város tanácsa pedig ugyancsak megkapta a magáét Bercsényitől, mikor a fejedelem által ajándékozott iskolába katonaságot akart beszállásolni. *«Ez épületet a fejedelem iskolának szánta, nem pedig — kaszárnyának.»*

Az eperjesi kollégiumot egész 1704-ig katonai eléstárnak használta föl a császári hadvezetőség.

Rákóczi visszaadta az evangélikusoknak, hogy eredeti rendeltetésének hiven megfeleljen. Sárospatakon sokszor maga is megjelent a vizsgálatokon,

annak tudós tanáraival órák hosszat vitatkozott különböző tudományos kérdések fölött.

A debreczeni kollégiumnak visszaadta a szentimrei dézsmákat; a kolozsvári református főiskolát a dési sóaknák jövedelméből segítette.

Midőn Rabutin hadai Erdélyben megjelentek, a nagyenyedi Bethlen-főiskola tanárait és ifjúságát Szatmáron, majd Máramaroszigeten helyezte el és gondoskodott róluk.

***

Ottalomlevél. «Mi fejedelem felsővadászi Rákóczi Ferenc nemes Sáros vármegyének örökös Főispánnya. Adjuk tudtára mindennek, kiknek illik mi levelünknek rendiben. Hogy mivel Isten édes hazánk s Nemzetünk az idegen Nemzet sartzoltató igája alatt nyomorgó s szenvedő hajdani állapotját Fegyverünk által naponként szabadította és szerentsés előmenetellel boldogította. Azért megértvén édes Hazánk ily szabadítása mellett való indulásunkat Philepszállási lakosok közönségesen Hazájokhoz s hozzánk igaz szereteteknek s hűségeknek megbizonyítására nálunk s Táborunkban magukat megjelentették, kívánván egyszersmind Protectionalis levelünket magok személyek, jószágok iránt közönségesen. Kiknek kéréseket is méltóknak ítélvén, ezen Petsétes Protectionalis levelünk által hűségünk alatt levő mind Lovas s mind gyalog Tiszteinknek úgy Hadainknak mind közönségesen, mind pedig személy szerint parancsolyuk, se személyekben háborgatni, sem Falun, mezőn levő javaikban akármi nével nevezendő jószágokban, sokkal inkább Templom, s kerítésen belül Templomokban s Scholákban kárt tenni, felverni s felveretni se magok Tisztektől meg ne próbállyak, se pedig directiojuk alatt levő hadaiknak elkövetni meg ne merészellyék. Tiszteink is meg ne engedjék. Különben valakik ezen parancsolatunkat megvetvén, az ellen cselekesznek és a megnevezett helynek lakossit személyekben, vagy pedig jószágokban meghaborították s károsították, szoros Edictumunk ellen vétkezvén, valamit az Edictum Continentiája hozand magával, aszerint való kemény sententiát, büntetést és halált érdemek szerint el nem kerülük. Költ Tokajnál levő táborhelyünkben Die 23 Mensis októbris Anno 1703. F. Rákóczi m. k.»

Jászdózsa.

Révfy Lajos.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A kath. iskolák tankönyvjegyzéke az 1914/15. iskolaévre már megjelent s kívánatra ingyen és bérmentve megküldi a Szent-István-Társulat.

Az orgona szerkezete és fejlődéstörténete a legrégibb időktől napjainkig. Hivatásos zenészek, zeneiskolák, tanítóképzők, szemináriumok, orgonaépítők és az orgona barátai részére. Irta: Sugár Viktor orgonaművész, a Nemzeti Zenede tanára. Kiadja a Pfeiffer Ferdinánd-féle könyvkereskedés (Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 7.). Megrendelhető a kiadó-

Kóródy Miklós képes	Képes reáolvasókönyv II. o. sz. Ára 64 fill.
reáolvasókönyve a Szent-	” ” III. ” ” ” 80 fill.
István-Társulatnál	” ” IV. ” ” ” 1 kor.
kaphatók. ●●●●●●●●●●●●●●●●●●	” ” V-VI. ” ” ” 1-80 K.
	Képes ábc és olvasókönyv. Ára 50 fillér.

nal és a *Szent-István-Társulat könyvkereskedésében* (Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2.). *Ára 5 korona.*

Eddig nem volt olyan szakmunka, amely a mai modern orgonát kimerítően ismertette. Szerző nagy hiányon segített munkájával, mert magyar nyelven az orgonáról ehhez hasonló könyv még nem jelent meg. Megtaláljuk benne az orgona pontos leírását, szerkezetének teljes ismertetését oly fokban, hogy az orgonaépítés terén egészen a legújabb időkig elért vívmányok és találmányok teljes mértékű megvilágítása mellett találunk elsőrendű és rangú diszpoziciókat is. Képpen mindenki megismerheti az orgona alkotóerezeit, az ezek körül előfordulható hibákat, hiányokat, sőt még az esetleges apróbb hibák javítási módját is. De azért is hézagpótló a mű, mert amellől, hogy mindvégig a legújabb fejlődésre van tekintettel, műve nemcsak egyenértékű a külföld idevágó könyveivel, hanem a hazai anyagra való tekintettel azokat túlszárnyalja. Sokkal nagyobb terjedelmű munkákat irtak már orgonákról, de jobbat, sőt ilyen jót, egyet sem lehet találni. Minden kritika helyett csak dicséret illesse. Meglátszik rajta, hogy olyan ember írta, aki sokat foglalkozott úgy magával az orgonajáték művészetével, mint a tervezés és építés gyakorlati kérdéseivel és mindkét irányban magas fokra jutott el. Alig képzelünk tehát ez irányban aktuálisabb és hézagpótlóbb munkát *Sugar Viktor* új könyvével, amely hosszú nyolc esztendőn át a legszigorúbb önkritikával és hangyaszigorúval összegyűjtött anyagnak nagyszerű feldolgozása. Szerző nemcsak hogy semmiféle akadálytól meg nem hátráló tudományos aldozat-készséggel búvárkodott a kiválóbb régi és praktikusabb modern szakirodalomban, hanem külföldi tanulmányutakon személyesen szerzett gazdag tapasztalatait is értékesítette okosan, világosan megírt munkájában, mely úttörő a magyar szakirodalomban s amely irodalom ezáltal olyan kitűnő rendszeres, modern, összefoglaló és kimerítő szakmunkával gazdagodott, melynek mását még a külföldi szakirodalomban is hiába keressük. Rendszerét nagyjában a következőkben ismerhetjük: feltűnő az anyag gazdagsága és helyes beosztása. A munka előadási módja olyan világos, egyszerű hogy még a legnagyobb laikus is tiszta és helyes fogalmakat kap a tárgyról. Minden sorából kiviláglik az a tény, hogy aki e munkát megírta, teljesen ura tárgyának, szabatosan érti és tudja azt, amit ír. Mindenkinek, aki orgonán játszik, meg kell szereznie e munkát, mert az ebben foglalt ismeretek elsajátítása nélkül nem lehet az orgonázás művészetében tökéletes.

Értesítés. Az ország minden részéről naponta érkező s a *Népnevelő* 24. számában megjelent temetési ének-táramat illető értesítésre vonatkozólag az érdeklődő szíves előjegyző kartársaim tudomására hozom az alábbiakat:

Az énekek egy, két, három, a requiemek négyszólamúak lesznek. A kartárs uraktól beérkező s megfelelő énekeket a forrás megnevezése mellett szívesen közlök. Mivel több vidéken divó énekeket fog tartalmazni az ének-tár, annál értékesebb s elterjedhetőbb mű lesz. Az énektárra nálam előjegyezni csak folyó évi augusztus hó 1-ig lehet, azontúl csak 8 korona bolti ár mellett lesz kapható a bizományosnál. A könyvre vonatkozó szíves útbaigazításokat, illetőleg kívánságokat lehetőleg figyelembe s köszönettel veszek, hiszen főcélom, hogy csakugyan a legmegfelelőbb munkát végezhessem. Könyvem egyházi approbatioval kerül sajtó alá. Nyomása elsőrendű

nyomda által kiállított s szigorúan átvizsgált mű lesz.

Ezekben van szerencsém a tudakozódásokra válaszolni. Az eddigi szíves érdeklődésért köszönetet mondva s további szíves jóindulatot kérve, vagyok *Susány, u. p. Osgyán, Gömörmegye, Paulsovsky Pál* kántortanító.

HIREK.

Prohászka püspök a vallásoktatásról.

Fejér vármegye római katolikus tanítószága kedden délelőtt tartotta folyó évi közgyűlését Székesfehérvárott a Szent-István-teremben. A közgyűlésen mintegy kétszázan vettek részt a tanítók közül, nagy számban volt képviselve a vármegye papsága is.

A közgyűlés elnöke dr. *Prohászka Ottokár* megyéspüspök volt, aki nagyszabású megnyitó beszédet tartott.

A vallásoktatás elleni mozgalomról beszélt, amelyt a budapesti szabadkőműves tanítók indítottak meg. Örömmel látta, hogy az ország tanítószága nyíltan kiállt a sikra s tiltakozott a mozgalom ellen. Fejérvármegye tanítószága, dicséretére legyen mondva, első volt a tiltakozásban.

Nemcsak a katolikus, a keresztény tanítónak, hanem az egészséges tanítói léleknek is tiltakoznia kell az ilyen felforgató mozgalom ellen. A pedagógiai érzés is megőrjíja a vallásoktatás elleni harcot. Katolikus tanítónak pedig elsősorban ezen az alapon kell állnia. Vallás nélkül nem lehet erkölcsi alap, tanegyeseknek sikerülhet, de a társadalomnak, az iskolának nem. A mi életünket a Végtelenbe kell beleakasztanunk, ezek pedig a semmiségbe akarják. Nekünk olyan Isten kell, amely nem fogalom, hanem valóság. Mi nem absztrakciókkal dolgozunk, hanem valósággal.

Az erkölcsöt nemcsak tanítani kell, hanem megszerettetni. És mivel szerethetjük meg, ha nem azzal a bensőséggel, melegséggel, amelyet a vallás nyújt.

Ha valakinek nem kell hit, nem bánom, ha valaki nem imádkozik, sajnálom, de ha valaki mást akar vallásatlanná tenni, az útonálló. *Lelketlenség másokon experimentálni s legjobban akkor itélendő el, ha az iskolában a gyermekléleknél akarják tenni, ha a gyermeket akarják megfosztani Attól, akibe az egész életét kell kapcsolnia, Istentől.*

A közgyűlés ezen szavakra valósággal tüntető ovációt rendezett, felálltak s úgy éljeneztek és tapsoltak.

Papp János lovasberényi kántortanító, az egyesület főjegyzője, a központi választmány határozatait olvasta fel, amelyeket a közgyűlés kivétel nélkül egyhangúlag fogadott el.

A tápintézet ügyeit részletesen ismertették. Hálas köszönetet mondtak a megyéspüspöknek és dr. *Klaucz* kanonoknak, akik a nevelőintézet megteremtői. A megyéspüspök 30.000 koronával, dr. *Klaucz György* 10.000 koronával járultak az intézet megvalósításához, továbbá a székeskáptalan többi tagjai is nagy adományokkal segítettek elő a nagyfontosságú kulturintézményt.

A tápintézetet részletesen dr. *Klaucz György* kanonok ismertette, aki az egész építkezést tervezte és vezeti. Többen kisebb adományokkal járultak az intézethez.

A közgyűlés éljenzéssel fogadta el a központi választmány határozatát a vallásitanítás elleni mozgalomról és Szekfű Gyula «A számfűzött Rákóczi»-járól. Mindkettőt élesen elítélte a közgyűlés.

A pályamunkákra nyolc dolgozat érkezett be, amelyek közül hat dicséretet érdemel. Az első díjat Prockl Gyula bicskei igazgató nyerte, a másodikat Csöngedy István előszállási igazgató, a harmadikat pedig Dauner János etyeki kántortanító. Az új pályatétel címe a következő: Mi a teendő, hogy minden növendék elvégezze az elemi iskola hat osztályát?

Házy Ferenc alelnök nagyobb beszédben vázolja az új nevelőintézet történetét s szép szavakkal méltatja a megyéspüspököknek és dr. Klauz György kanonoknak áldozatkészségét.

Dr. Klauz György kanonok bejelenti, hogy az intézet teljes felszereléséhez még 22 ezer korona kell. Ezen összeget kamatnélküli kölcsönként a székeskáptalantól fogják kérni. Mint halljuk, a káptalan a kérést mindjárt teljesítette is.

Felmerült az az idea, hogy egyházzenei tanfolyamokat rendezzenek. A közgyűlés a központi választmánnyal egyetemben nem járul hozzá, miután a felemelő népének a hive. A gregorián ének anyni nehézséggel jár, hogy megvalósítása szinte lehetetlen lenne.

Elfogadta a közgyűlés, hogy a tagdíj 4 korona legyen, amelyből 2 korona a tápintézeté.

György Gyula nagyperkáti kántortanító indítványozza, hogy a tanítószág egy új földrajzi tankönyvet szerkesszen. A kerületi gyűléseken lehetne részletesen megbeszélni, minden községbeli tanító megírná a saját községét s az összanyaggal valakit megbíznának, aki az egészet átdolgozná. A jövedelem a tápintézeté lenne. A közgyűlés többek hozzászólása után elfogadta.

A főpénztárnoki állás üresedésben lévén, a közgyűlés egyhangúlag Grill Géza tabajdi kántortanítót választotta meg.

A közgyűlés néhány indítvány után a Himnusz eléneklésével fejeződött be.

A hajdudorogi egyházmegye hegyaljai kerületéhez tartozó gör. kath. tanítók június hó 16-án Szerencsen tartottak gyűlést. Szentmise után a helybeli lelkészi lakba vonult a ft. lelkészi és tanítói kar, ahol ft. Kiss Andor ker. esperes úr üdvözölvén a jelenvoltakat, hosszasan foglalokzik az egyházmegye ügyeivel s ennek kapcsán mély megdöbbenéssel emlékezik meg azon minden emberi képzeletet felülmuló és borzalmas hatásokban megnyilatkozott, ellenünk mestersegesen felszított izzó idegengyűlöletről, amelynek táplálkozó forrása: Egyházmegyénk megszületésének ténye volt s amely gyűlölet azután féketvesztve, vadállatias kegyetlenségben nyert külső kifejezést, brutálisan oltván ki életét egyházmegyénk három vezéralakjának, u. m.: nagyprépostja, püspöki titkára és ügyészeét. Amidőn egyházmegyénk e három első mártírjának, eszméink győzelmeiért vívott harcainkban elesett vezéreink emlékéét kegyelettel szívnünkbezárja; egyszersmind imára kulcsolt kezekkel halálával telik el a Mindenható kifürkészhetetlen bölcsesége iránt ama megnyilatkozott Atyai jóságáért, amelylyel szeretett főpásztorunk óméltósága drága életét e veszedelemből csodásan megmentette számunkra. Ezekután a helybeli gör. kath. iskolába vonult az egyesült lelkészi és tanítói kar, ahol az öröm és büszkeség főlemelő érzetének egy nemével a keblében

alkalma volt gyönyörködni a vármegyéneknek is elismerten első iskolája növendékeinek előmenetelén, Juhász János helybeli tanító szakavatott vezetése mellett. Ezen kerület tanítószága a legnagyobb megbotráncozással fordul el a fővárosi tanítók ama csoportjától, amely a vallást számfűzni akarja az iskolából; s velök szemben kijelenti, hogy a Krisztus által kijelölt alapon vezeti iskoláját ezután is. A leghangosabban tiltakozik e tanítószág vármegyénk nagy születtje, hazánk, nemzetünk és különösen népünk lángoló szeretetében egyránt tündöklő példaképet; az önfeláldozó hőstünket: II. Rákóczi Ferenc fejedelmet gyalázó Szekfű-féle röpiratban foglalt rágalmak ellen s mivel ezen mű szerzője művet a történelmi kritika által tisztázott és elfogadott tények szándékos mellőzésével írta, ezeket mint valótlán állításokat visszautasítja. Elhatározza a gyűlés, hogy egyházmegyénk előbb említett, tragikusan kimúlt három halottja emlékének megörökítésére a saját körében és az iskolában gyűjtést indít. Az egyházmegye újonnan kinevezett főtanfelügyelőjét, nagys. és főt. Bányay Jenő kanonok urat jegyzőkönyvi kivonatban üdvözölni a gyűlés elhatározta.

Az Erdélyi Róm. Kath. Tanítóegyesületek Szövetsége folyó évi július hó 7-én d. e. 9 órakor a csikszeredai főgimnázium tornacsarnokában tartja XIV. évi rendes közgyűlését. *A közgyűlés tárgrendje:* 1. Fél 9 órakor Veni Sancte és szentmise a főgimnázium kápolnájában. 2. Elnöki megnyitó. 3. Jelentés a Szövetség és az egyesületek 1913—14. tanévi működéséről s a pénzátr állapotáról. 4. Előadások: a) Miként menthetők meg katolikus iskoláink? Előadó: Molnár Lázár tanító, a marosi róm. kath. tanítóegyesület tagja. b) Az elemi- és középiskola közti kapcsolat. Előadó: Szlavik Ferenc főgimn. tanár, alelnök, az erdélyi róm. kath. státus tanár-egyesületének tagja. c) A kísérleti pedagógia. Előadó: Fischer Károly tanító, a Csik vármegyei róm. kath. tanítóegyesület alsiki fiókkörének tagja. d) A székely háziiparról. Előadó: P. Lokody Gergely szent Ferenc-rendi szerzetes-tanító, az Udvarhely vármegyei róm. kath. tanítóegyesület tagja. e) A tanító és az élet. Előadó: Páll Albert ny. tanító, a Csik vármegyei róm. kath. tanítóegyesület gyergyói fiókkörének tagja. 5. A magyarországi kath. tanítók segélyalapjának multévi gyűlésére kiküldött képviselő beszámolója és a f. évi gyűlés képviselőjének megválasztása. 6. Indítványok. (Ezek — még az előadásokkal kapcsolatos indítványok is — a gyűlés előtt 8 nappal az elnökséghez írásban beküldendők. Ellenkezőleg a közgyűlésen nem tárgyalhatók.) E közgyűléssel kapcsolatosan történik az 1741—1914. sz. főpásztori rendelet értelmében a négy státusgyűlési képviselő megválasztása, mely alkalomra az espereskerületek kiküldötteinek megjelenése az egyházmegyei főtanfelügyelő úr óméltósága megbízásából e zúttal kérjük.

Szükséges tudnivalók: Az egyes előadások időtartama 20 és egy hozzászólásé 5 percnél tovább nem terjedhet. Az ingyenes elszállásolás- és ellátásban résztvenni kívánó tagok főt. Rész János csikszeredai finevelő-intézeti igazgató úrnál július 5-ig okvetlenül jelentkezzenek, mert a későbbi jelentések figyelmen kívül maradnak. A szövetségi választmányi tagjait ezúttal hívjuk meg a közgyűlést megelőző napon (július 6-án) délután 5 órakor a főgimnázium tanácskozótermében tartandó rendkívüli értekezésre, melynek tárgya a közgyűlési indítványok előkészítése lesz.

A jászági alsó- és felsőjárás egyesített tanítói köre folyó hó 4-én tartotta gyűlését Jászsószentgyörgyön. A gyűlést Bárdos Pál kerületi esperes-plebános egyházi és Szabó Ferenc világi elnökök vezették. A gyűlést szentmise előzte meg, melyen a tagok teljes számban megjelentek. Míse végén a Himmuszt együtt énekelte a nép a vidékről összesereglett papság és tanítósággal. A megnyitó beszédet Bárdos Pál esperes-plebános tartotta. Tartalmas beszédben a tanítói hivatás, különösképen a katolikus tanítói hivatás magasztosságát fejtegette. Rámutatott arra, hogy a tanítói hivatás és foglalkozás sokszor terem ugyan rózsákat, de azok soha sincsenek tövisek nélkül. Mindazonáltal a tanítónak szeretni, lelkesedni kell foglalkozásáért, ha eredményes nevelői munkát akar elérni. Nehéz és küzdelmes munkájához eszmenyre, példára van szüksége. A példa ott ragyog minden katolikus tanító előtt az Üdvözítőben, ki Istenember létére maga is tanítótá lett. Kövessük Őt mindnyájan a buzgó munkálkodásban, a szeretetben, mert erre ma igen nagy szükség van, hiszen látjuk, hogy vannak áramlatok, melyek a szeretetet hirdető vallást is ki akarják tiltani az iskolából és ezzel együtt a zsenge gyermeki lélekből. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása, a pénztárvizsgáló bizottság jelentése után a pályamunkák bírálata következett. Oláh József és Pál István árokszállási tanítók 50 és 100 korona pályadíjat nyertek. Szabó Ferenc jászapatii tanító munkája kitüntetésben, Danassi Mária fényszarusi tanítónő munkája pedig dícséretben részesült. Ezután Szabó Ferenc jászapatii tanító olvasta föl: „Mik a teendők arra nézve, hogy minden tanuló elvégezze a VI. osztályt?” A felolvasás után tartalmas vita indult meg, melynek végétével

az előadó indítványait egyhangúlag elfogadta a gyűlés és azoknak a „Katholikus Tanügyi Tanácshoz” felterjesztését határozta el. Az indítványok során Szabó Ferenc azon indítványa tárgyalatott, hogy az egyesület tiltakozzék a tanítóság egy töredékének amaz állásfoglalása ellen, mely szerint a vallásoktatás az iskolából kizarassék és a felekezetek hatáskörébe utaltassék. A gyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el az indítványt és mebotránkozását fejezte ki afölött, hogy a tanítóság olyan kérdésekben hoz határozatokat, melyek tétéles törvényeinkbe ütköznek. A katolikus tanítóság azon az alapon akar és fog továbbra is működni, melyet számára az Isteni Mester kijelölt. Ettől nem térhetnek el, mint hitvallásos tanítók, de nem térhetnek el mint szülők sem, mert elsősorban maguk akarják megszabni azt az irányzatot, mely szerint a tanítónak folytatnia kell a család által megkezdett nevelői munkát. A gyűlés után a vadaserdőben társasbédre gyűlt egybe a tanítóság. A jövő gyűlés helye Jászfényszaru.

A dunabökönyi képviselőtestület tanítóinak fizetését egyhangú határozattal az állami tanítók fizetésével egyenlősítette. Nagy érdeme ez Dikoz Lajos dunabökönyi jegyzőnek, aki a tanítók ezen kérelmét pártolólaj előterjesztette.

A vasvári szent Domankos-rendi nővérek nevelő- és tanintézetükbe bennlakásra felvesznek elemi és polgári iskolás leányokat mérsékelt díjazás mellett. A nővérek az iskolán és rendes tantárgyakon kívül tanítanak: német és francia nyelvet, zenét, rajzot, festészetet, finom kézimunkát stb. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál az intézet előljárósága

MOST JELENT MEG!

az
„ISKOLAIGAZGATÓ”

A latin és görög szertartású katolikus egyházak iskoláinak célirányú vezetéséhez szükséges összes tudnivalók és írásbeli teendők gyűjteménye mintákkal ellátva. A legújabb keletű népoktatási törvények és rendeletek alapján írta és szerkesztette

• JURASSA ENDRE •

Minden iskolaszéki elnöknek és iskolaigazgatónak, iskolaszéki jegyzőnek és tanítónak nélkülözhetetlen útmutatókönyv. A legnagyobb részletességgel foglalkozik a katolikus népiskolák ügyvezetésénél előforduló összes írásbeli teendőkkel és körülbelül 250 különféle minta-blankettákat tartalmaz. — Prospektust ingyen! □□□□□□□□□□ Portó 20 fillér.

•• Ára ••

füzve 4 kor.

Megrendelhető: „Egri Nyomda Részvény-Társaság”-nál, Eger. Kapható a Szent-István-Társulatnál is Bpest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Vászonba

kötve 5 kor.

P

A nm
lező
oktat

A lap
Csa

Ki
háza
most
kat. h
ván p

A
jaztata
kolasz
megal
XVI.
level
kérjük
1-én e

A
a Nép
tatik.
ürtől
kegya
Törvé
házi
női ké
tűzifa
lön 12
ben pe
kivánj
junk.
ségük
azonn
tási s
200 k
s össz
nyokk
sóczi

A
egy o
tés 10
Kertil
sábfa
telmér
lakásp
tudók
Az is

A
július
részes

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat
Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Pályázati hirdetések minden egyes szavának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja előre lefizettetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Egri érseki megye.

Kissikátor (Borsod) filiálisba kántortanító kerestetik. A pályázatok okmányokkal felszerelve plébánia Domaháza címre küldendők *júl. 5-ig*. Elég jó javadalma, mely most újból értékeltek, áll: természetbeni lakás, tizenhat kat. hold föld, párber és jókora államsegélyből. *Ács István* plébános. 635 1—1

A **felsőnyárádi** (Borsod m.) anyaegyházban nyugdíjaztatás miatt megüresedett kántortanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalmi jegyzőkönyvben megállapított jövedelem: 797-70 kor. többi az 1913. évi XVI. t.-c. alapján. Törvényszerű lakás. Kötelességek díjlevél szerint. Kérvényeket *júl. 18-ig* plébániahivatalhoz kérjük. Választás *júl. 19-én*. Állás legkésőbb szeptember 1-én elfoglalandó. 630 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **mosóci** (Turóc m.) róm. kath. kántortanítói állásra a Népnevelő 10. számában hirdetett pályázat megújítatik. Díjlevél szerinti évi jövedelme 1200 kor. A kegyúrtól a kántoriak lelkiismeretes teljesítéséért 200 korona kegyadomány ugyanezen címen a hitközségtől 100 kor. Törvényszerinti szép kényelmes lakás, köfállal bekerített házikert és szükséges melléképülettel. Kegyuri adomány női kézimunka elemeinek tanításáért évente 20 m³ kemény tüzfát kap, itteni értéke 160 kor. Tanterem fűtésére külön 12 m. bükkfa járul. Fizetését előleges havi részletekben pontosan kapja. Az iskola és a hitközség erkölcsi java kívánja, hogy csakis megállapodott tanterőre reflektáljunk. A tót nyelv bírása kívánatos. Katonai kötelezettségüknek eleget tett fiatalabb tanerők előnyben; az állás azonnal elfoglalandó. A megválasztott helybeli fogyasztási szövetkezettől jegyzői teendők pontos teljesítéséért 200 kor. tiszteletdíjra számíthat. Kántortanítói oklevéllel s összes működési bizonyítványokkal és egyéb okmányokkal felszerelt folyamondványok *július 10-ig* a mosóci róm. kath. iskolaszék elnökéhez nyújtandók be. 633 1—1

Győri püspöki megye.

A **feketevárosi** (Sopron m.) róm. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Törzsfizetés 100 kor. a községtől, a többi a törvényes államsegély. Kertilletmény helyett évi 20 kor. vagy 1 öl kemény hasábfá felaprítva és 30 köteg rózsafa. A törvény követelményeinek megfelelő természetbeni lakás vagy esetleg lakáspénz. A német nyelv tudása szükséges. Orgonálni tudók előnyben részesülnek. Pályázati határidő *július 15.* Az iskolaszéki elnök. 636 1—2

Kassai egyházmegye.

A **szezilongyi** (Zemplén m.) róm. kath. tanítói állásra *július 15-ig* pályázat hirdettek. Nős tanítók előnyben részesülnek. Javadalom törvényes fizetés és lakás. A ker-

vények *Gecsei Lajos* iskolaszéki elnökhöz Olaszliszka. küldendők. 625 1—1

A **fonyi** (Abauj-Torna m.) róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: két szoba, konyha, kamarából álló lakáson és konyhakertül használt régi temetőn kívül a) mint kántornak 1. 10 kat. hold és 1090 öl szántóföld, 2 kat. hold és 531 öl rét, valamint 518 öl adó alá nem eső terület jövedelme: 240 kor. 2. Párber: a fonyi gazdaktól évi 342 liter rozs 28-38 kor. A fonyi zsellérektől 40 kor. A regézi hívektől 26 kor. A mogyoróskai hívektől 480 kor. 3. Stóla 25-80 kor. 4. Misesalapítványi kamatok 21 kor. 5. Kegyuraságtól kegyepénz 42 kor. 6. Kegyuraságtól 10 bécsi öl tüzfifa, vágatás és fuvarozás nélkül az erdőn 60 kor. b) Mint tanítónak 1. 600 öl szántóföld jövedelme: 10 kor. 2. Tandíjváltás az adóhivataltól 140 korona. Összesen: 637-98 kor. A többi törvényszerű államsegélyvel lesz kiegészítve. Kötelessége a mindennapi és ismételő iskolások tanítása és vezetése és az összes kántori teendők teljesítése. Az állás azonnal elfoglalandó. A felszerelt kérvények beadásának határideje *július 5.* A választás *július 7-én* lesz. A kérvények az iskolaszék címére küldendők. (Fony, Abauj-Torna m.) 624 1—1

A **vehécsi** (Zemplén m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalma: három szoba, konyha, kamra, kert és gazdasági épületek. Tanítói fizetés: tandíjkárpótlás 360 kor., fizetékiegészítés államsegély 618 kor. 5 hold 803 öl szántóföld kat. jövedelme 17-82 kor. Kántori: 10 köből rozs és 10 köből zab értéke 130 kor., stólajövedelem átlag 50 kor. 5 öl tüzfifa értéke 24-18 kor. A tanító a tüzfát saját költségén vágat, fuvaroztat és erdőkezelési költség harmadrészét viseli. Tan nyelv magyar tót. Pályázók *július 4-én* a választás napján személyesen jelentkezzenek. Utiköltség nem díjaztatik. Az állás azonnal elfoglalandó. Vasúti állomás Varrannó, honnan Vehéczre 3 kilométer. Az iskolaszék. 619 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **katymári** (Bács m.) **szena-kültéri** róm. kath. magyar-bunyevác tannyelvű elemi népiskolánál egy tanítói állásra pályázat hirdettek, melynek évi jövedelme 800 kor. középszéki fizetés az iskolasegélyző polgári község pénztárából, az iskolaszék részéről a megejtett választás után az 1913. évi XVI. t.-c. értelmében kikérendő törzsfizetékiegészítő államsegély és 240 kor-val egyenértékű természetbeni lakás, kerttel, mely természetbeni lakás és kertről a megválasztott tanító az esetben, ha iskolája a központba bevonatnék, a törvényes középszéki lakber ellenében minden más kárpótlás nélkül lemondani tartozik. Ezen állásra képesített róm. kath. férfitanítók folyamodhatnak, kik a bunyevác nyelvben jártassággal bírnak. A megválasztott tanító kötelessége az ismételőiskolák tanulókat is tanítani, de ezért külön díjazást nem kap. Ezen kívül tartozik a bajavidéki róm. kath. tanítóegye-

Berson Szamizsarok a legjobb

sületbe belépni. A pályázók kérvényüket a katymári róm. kath. iskolaszékhez címezve július 31-ig Ft. Klanszky Ferenc apát, esperes-plébánoshoz Jánoshalmára (Bács m.) küldjék. A megválasztott tanító fizetését állása elfoglalásának napjától előleges havi részletekben kapja. Hogy állását mikor foglalja el, erről külön értesítést nyer.

626 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Lednici (Trencsén m. vasút 7 km.) róm. kath. kántortanítói állásra jún 30-ig pályázat hirdetik. Javadalmazás törvény szerint, stóla-jövedelem 300 kor. Választás júl. 1-én, személyes megjelenés kívántatik, tót nyelv szükséges, azonnal elfoglalandó. Iskola két tanerős, férfi tanítóval és tanítónővel. Nőtlen embernek előnyös. *Iskolaszék*. Posta helyben.

618 2—2

Nagydivény felsőrézsi (Trencsén m. Zsolna mellett) róm. kath. állami segélyezett népiskolánál megüresedett állásra júl. 30-ig magyar és tót nyelvben jártas tanító vagy tanítónő kerestetik. Jövedelme: hitközségtől 160 kor. a többi államsegély, irodaátalány 10 kor. Egészséges szép lakás, kerttel és tehentartáshoz szükséges meléképülettel. Felszerelt folyamodványok alulrottnak fenti időpontig küldendők. *Iskolaszéki elnök*.

631 1—1

Szepesi püspöki megye.

Lándok (Szepes m., u. p. Szepestótfalu) r. kath. népiskolánál ujonnan szervezett II. tanítói állásra július 20-ig pályázatot hirdetünk. Javadalmazás az 1913. évi XVI. t. c.-nek megfelelő. Szabályszerű kérvények az iskolaszék címére küldendők. *Fedor Sándor* iskolaszéki elnök.

584 4—4

A **busóci** (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állásra július 5-re pályázatot hirdetnek. A szabályszerűen felszerelt kérvények az iskolaszék címére küldendők. *Láng Jakab* iskolaszéki elnök.

617 2—2

Szepestamásfalvi és Arnótfalvi róm. kath. iskolához 1914/15. tanévre egy-egy helyettes tanító kerestetik. Fizetése évi 800 kor., lakás, stóla. Folyamodványok júl. 10-ig a plébániahivatalhoz Létánfalvára küldendők. U. p. Csütörtök hely.

629 1—1

A **chlebnciei** (Árva vm.) róm. kath. elemi népiskolánál megüresedett II. tanítói állásra július 13-ig pályázatot hirdetnek. *Iskolaszék*.

634 1—1

Liptómaluzsinai róm. kath. kántortanítói állásra júl. 27-ére pályázatot hirdetnek. Próbaorgonálás énekléssel júl. 23-án. Tannyelv tót-magyar. Harmonium bírása kívánatos. Javadalmazás: 570/69 kor. készpénzben. Fizetési-kiegészítési államsegély folyamatban. Iskolaszékre címzett kérvények kerületi tanfelügyelőséghez Liptóújvárra küldendők.

632 1—1

Felsőzubriczai (Árva m.) róm. kath. kántortanítói állásra július 20-ára pályázatot hirdetnek. Bővebb ismeretést nyújt a Népnevelő 1914. évi 10-ik száma pályázati hirdetéseiben.

620 1—1

Szombathelyi egyházmegye

A **kukméri** (Vas m.) róm. kath. iskolaszék a kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 664 kor., a hitközségtől, a többi államsegély. Személyes megjelenés előnyös, de nem díjazatik s nem kötelező. Pályázati határidő augusztus 20. Nők csak kántori képesítéssel pályázhatnak. *Az iskolaszék*.

627 1—1

A **pákai** róm. kath. osz. tanítói állásra júl. 12-ig pályázatot hirdetnek. Javadalmazás törvény szerint és butorozott szoba fűtéssel, lakbérpótlékkal. Kötelességei díjlevélben. Fizetés kezdete és állás elfoglalása szeptember 1. Kellően felszerelt kérvények iskolaszéki elnök címére Páka (Zala m.) küldendők.

628 1—1

Szentgyörgyvölgyi kántortanítói állásra 17. számban kiírt pályázat július 4-ig meghosszabbítatik. Választás július 5-én.

621 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A várpalotai róm. kath. iskolaszék az egyik tanító nyugdíjazása folytán megüresedett osztálytanítói állásra

pályázatot hirdet. Javadalmazása: az iskola-fentartó hitközség által adott törzsfizetésből és államsegélyből 1200 kor., lakbér 240 kor., a községi ipariskolánál több mint valószínű alkalmaztatása esetén 240 kor., gazdasági ismétlőiskolától 50 kor. Azonban az ipariskola és gazdasági iskola után járó díjazás díjlevélserüleg nem biztosított. Kötelességei: az iskolaszék által neki kijelölt osztályt vagy osztályokat vezetni, a kántortanítót betegsége, vagy akadályoztatása esetén helyettesíteni, a gyermekeket a templomba vezetni s ott rájuk felügyelni és az egyházmegyei «Gondviselés» című nyugdíjintézetbe beiratkozni. Csak okleveles, kántoriakban jártas s önkéntes kötelezettségöknek eleget tett tanítók pályázhatnak. A pályázatok július 5-ére a várpalotai (Veszprém vm.) róm. kath. iskolaszék elnökségének címére küldendők. A megválasztott állását tartozik azonnal elfoglalni.

622 1—1

Hirdetmény. A m. kir. földmívelésügyi miniszter úr az elméleti és gyakorlati méhészet, továbbá a kaptár készítés gyakorlati előállítására folyó évi július hó 6—23-ig Nagyváradon méhészeti tanfolyamot rendez. Ezen tanfolyamra lelkészek és tanítók vétetnek fel. A tanfolyamra való felvétel iránti kérvények a földmívelésügyi miniszter úrhoz címezve a nagyváradi földmívelésügyi miniszteri kirendeltséghez (Rákóczi-ut 36. sz.) folyó évi június hó 29-ig adandók be. Később beérkező kérvények figyelembe nem vehetők. A tanfolyamra felvett egyének ingyen lakást és teljes ellátást nyerne s azonfelül tényleges vasúti költségeik megtérítésére is igényt tarthatnak. A tanfolyamon készített kaptárt továbbá apró méhészeti felszereléseket a hallgatók a tanfolyam végeztével magukkal vihetik. A tanfolyamra felvették a nagyváradi róm. kath. tanítóképző internátusában lesznek elhelyezve. Agy és szalmazsákról gondoskodás történt, párnát és lepedőt minden hallgató köteles magával hozni. *Földmívelésügyi miniszterium nagyváradi kirendeltsége.*

623 1—2

Vidékiek figyelmébe!

Mindenféle ügyben 3 nap alatt értesítést küldök. Válaszbélyeg csatolandó.

SZÁNKÁSI JÁNOS nyug. áll. isk. igazgató.

Bpest, VIII., Rákóczi-út 71. 574—6

STAMPAY ének- és imakönyve

(XX. kiad., 256. old.) kötve 30 fill., vászonban 50 fill. Tízre egy ingyen. Kötve egyszer ingyen, kötve 30 fill. bór v. bársony netto 3 K., borjúbór 4 K. KÖBÖLKUTON, Esztergom m. A Stampay Miklós-féle KÖSZÖNTŐKÖNYVECSKE nem nálam kapható, hanem öcsémnél NÓGRÁDKISTERENYÉN. 12 db franko 2 K-ért 1352—2

Népiszkolai címtáblák

45×60 cm. nagyságban rendkívül tartós, olmozott acélbádoglemezről, fehérzománc alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címerrel ellátva darabonként 15 koronáért megrendelhető.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv. társaság.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/B. szám.

Bármely más felirat juttányos áron megrendelhető. 78